

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo

Rijeka, rujan 2016. godina

**Smjernice za provođenje priručnika „Učenik građanin“ za
izvannastavnu aktivnost Građanski odgoj i obrazovanje u
osnovnim školama Grada Rijeke**

Grad Rijeka

DIMENZIJA	Ljudsko - pravna
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Koja su naša prava i kako ih štitimo?
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	1. Moja i tvoja prava - naša su prava
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati osnovne potrebe ljudskih bića koje se moraju zadovoljiti kako bi mogli dostojanstveno živjeti • objasniti što su osnovne potrebe ljudskih bića i zašto su one osnova na kojoj su nastala ljudska prava • obrazložiti zašto prava koja ima kao učenik jednako pripadaju svakom drugom učeniku bez obzira na spol, nacionalnu ili vjersku pripadnost, sposobnosti, imovinsko stanje i sl. • opisati kako se štite dječja prava u razredu, školi i društvu • navesti osnovna načela Konvencije o pravima djeteta
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • razviti vještine komunikacijskog i pisanog izražavanja i aktivnog slušanja drugih • koristiti vještine javnog nastupa, prezentacije, timskog rada, suradnje, dogovaranja te poticanja i uključivanja u dijalog i debatu
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • pokazati privrženost načelu vladavine prava, dostojanstva svake osobe, jednakosti, pravde i uključenosti svih u zajednicu • štiti svoja prava i prava drugih u razredu i školi
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • izraditi plakat na kojem će učenici predstaviti Konvenciju o pravima djeteta • na internetu pronaći ustanove koje se brinu za zaštitu dječjih prava • razgovarati sa stručnjacima koji se bave zaštitom dječjih prava • izraditi slikovnicu o dječjim pravima
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • rad u grupi - Moje potrebe • izrada umne mape - Ljudska prava • rad u grupi - čitanje Konvencije o pravima djeteta • slaganje u tablicu vrste prava (prava preživljavanja, razvojna prava, zaštitna prava, prava sudjelovanja) koje donose članci konvencije • razgovor kako se štite prava učenika u razredu i školi
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Evaluacijski listić

DIMENZIJA	Politička
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Pravila i što bi se dogodilo da ih nema?
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	2. Kućni red
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> odrediti razred, školu ili javnu ustanovu kao zajednicu (učenika, školskih djelatnika, roditelja, građana) koja djeluje po određenim pravilima kojima se štiti dobrobit svih
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> oblikovati argumente izraziti osobno mišljenje
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik poštuje svoja prava, štiti prava drugih članova zajednice.
AKTIVNOST UČENIKA	Analiza kućnog reda ustanove
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> Individualna aktivnost prije nastave: <p>Učenik će pronaći i slikati javno izvješeni dokument kućnog reda. Opisat će sadržaj dokumenta i komentirati elemente o kojima se donose pravila.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mini intervju prije nastave: <p>Učenik može napraviti intervju s jednom ili više odraslih osoba iz svog privatnog ili obiteljskog okruženja. Postavlja pitanje o tome na koji način se mogu riješiti situacije nepoželjnog ponašanja stanara zgrade, posjetitelja javne ustanove i sl. Učenik može napraviti kratki izvještaj o provedenom intervjuu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktivnost na satu: <p>Razvija se diskusija: iznosi se osobno iskustvo; što se dogodi nekome tko ne poštuje pravila; kako se osjeća pojedinac koji doživi nepoštivanje pravila od strane nekog drugog; kako postupiti ako se uoči slučaj nepoštivanja kućnog reda.</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Izvješće o provedenom intervjuu.

DIMENZIJA	Ljudsko-pravna
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Prava koja imamo jednako pripadaju svakom drugom čovjeku bez obzira na spol, rasu, na ili vjersku pripadnost, sposobnosti, imovinsko stanje/ Osobno dostojanstvo i ravnopravnost, uključivanje umjesto isključivanja
TEMA (LEKCIJA IZ	3. Poštovani...

PRIRUČNIKA)	
OBRAZOVNI ISHODI	<ul style="list-style-type: none"> • objašnjava što znači čovjekovo dostojanstvo i zašto to pravo pripada svakom čovjeku bez obzira na spol, nacionalnu ili vjersku pripadnost, sposobnosti ili imovinsko stanje • objašnjava pojmove diskriminacija, tolerancija
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • komunikacija • kritičko mišljenje • empatija, aktivno slušanje • iskazivanje osobnih stavova
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • poštivanje načela jedinstvenosti i dostojanstva pojedinca • poštivanje svojih i tuđih prava • otvorenost prema razlikama
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Razgovaraj sa starijima o dostojanstvu i osobama koje oni posebno cijene i poštuju. (bilješke o toj osobi, fotografiju te osobe, novinski članak o toj osobi i sl. umetni u svoju GOO mapu) • Promatraj ponašanje učenika tijekom školskog odmora, navijača na utakmicama i potom razgovaraj s prijateljima o pravu na dostojanstvo. • Razgovaraj s prijateljima o sadržaju poruka na elektroničkim medijima i pravu na dostojanstvo. • Razmisli prema kome se ponašaš s poštovanjem. • Sa svojim učiteljima provedite skupne aktivnosti: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Zajedno znamo i možemo više“ 2. „Mreža poštovanih osoba“ 3. „Branim tvoje dostojanstvo“
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Svaki čovjek ima potrebu da ga drugi prihvaćaju i poštuju. Tu našu potrebu nazivamo DOSTOJANSTVO.</p> <p>U razrednim odjelima ima djece koja nisu prihvaćena. Neki od njih postaju tužni i povlače se od drugih, neki postaju ljuti pa se svađaju ili pokušavaju dokazati na neprihvatljive načine. Većina ostalih ne uočava njihov problem već ih i dalje vrijeđa, riječima ili ponašanjima.</p> <p>Aktivnost 1 - „Zajedno znamo i možemo više“</p> <p>Kolaž papir različitih boja, škare ljepilo, hamer, flomasteri različitih boja</p> <p>Svaki učenik odabere jedan list kolaž papira i na njemu ocrta svoj dlan. Na izrezani oris svoga dlana flomasterom upiše svoje ime i nešto što zna ili u čemu je vješt. Voditelj aktivnosti prikuplja uratke i pažljivo ih lijepi na hamer oblikujući krošnju drveta natpisa “Zajedno znamo i možemo više”.</p> <p>Cilj aktivnosti:</p> <p>Osveščivanje zajedništva i različitosti kao bogatstva.</p>

	<p>Aktivnost 2 - „Mreža poštovanih osoba“</p> <p>Klupko poštovanih faca</p> <p>Učenici stoje u krugu. Voditelj drži klupko crvene vune ili špage. Aktivnost započinje uputom “Dok držim klupko prozvat ću nekoga od vas, dobaciti mu/joj klupko držeći kraj vune i zatim mu reći: “Poštujem te jer....”. Taj učenik proziva idućeg u krugu i ponavlja aktivnost, zadržavajući nit vune u svojim rukama. Aktivnost završava kada se svim učenicima iskaže poštovanje na način da voditelj istakne važnost mreže niti među sudionicima i povezanosti njihovih različitosti i uzajamnog uvažavanja i poštovanja.</p> <p>Aktivnost 3 - „Branim tvoje dostojanstvo“</p> <p>Da sam ja na njegovom/njezinom mjestu...</p> <p>Učenici sjedaju u krug (može i na tlo) a voditelj daje svakome da iz kutije (posude, šešira...) izvuče karticu sa situacijom. Svaki učenik pročita tekst na glas i kaže što bi savjetovao svom prijatelju:</p> <p>Kartice sa situacijama:</p> <p>Tvoj prijatelj iz razreda ne može riješiti neke zadatke iz matematike.</p> <p>Obitelj tvoga prijatelja nema dovoljno novaca da mu plati školski izlet.</p> <p>Prijatelju iz razreda rugaju se što ima šuplje tenisice.</p> <p>Prijateljicu iz razreda odbacuju jer se ne odjeva dovoljno “trendi”.</p> <p>Prijatelja iz razreda izbjegavaju jer u školu dolazi neuredan i neugodnog mirisa.</p> <p>Prijateljicu iz razreda učiteljica stalno proziva zbog kašnjenja na nastavu.</p> <p>Prijatelju iz razreda rugaju se jer nema tatu.</p> <p>Prijatelj iz razreda ne igra dobro nogomet. Nitko ga ne bira u ekipu i to ga pogađa.</p> <p>Prijateljica iz razreda ima vrlo stroge roditelje i ne dozvoljavaju joj druženje s prijateljicama poslije škole. One joj se zbog toga rugaju.</p> <p>Obitelj tvoje prijateljice napustio je tata. Ona se boji bilo kome to reći.</p> <p>Baka tvoga prijatelja je teško bolesna. On toliko brine da ne može učiti i dobiva jako loše ocjene.</p> <p>Prijatelj iz razreda kod kuće nema računalo. Sram ga je bilo kome to reći.</p> <p>Nekoliko djevojčica iz razreda neprestano zadirkuje tvoju prijateljicu.</p> <p>Prijateljici iz razreda otac radi kao čistač ulica. Jedan dječak iz razreda nemilosrdno joj se izruguje.</p> <p>Tvoje siromašnog prijatelja dječak iz razreda optužio je da mu je ukrao nove šminkerske tenisice.</p> <p>Tvoju prijateljicu vrijeđaju na društvenoj mreži. Ona ne zna što da</p>
--	--

	<p>napravi.</p> <p>Nekoliko djevojčica iz razreda ne prihvaćaju tvoju prijateljicu jer je druge vjeroispovjesti. Ona je zbog toga vrlo tužna.</p> <p>Majka tvoga prijatelja došla je u školu neobično odjevena. Dječaci iz razreda se izruguju.</p> <p>Otac tvog prijatelja ostao je bez posla i ne može mu platiti školsku marendu. On je zaista gladan.</p> <p>Tvoja prijateljica nema sluha. Na satu glazbene kulture dva joj se učenika stalno smiju.</p> <p>Učenik u razredu je debeo. Srami se presvlačenja za TZK pa često ne donosi opremu i tako dobiva negativne ocjene.</p> <p>Voditelj prema potrebi može sam kreirati kartice sa situacijama.</p> <p>Voditelj osvješčuje kod učenika različite probleme svojih vršnjaka i različite situacije u kojima je povrijeđeno njihovo dostojanstvo. Potiče ih na razmišljanje, uključivanje i pomoć učenicima koji su po nekim osobinama različiti od drugih.</p> <p>POJMOVNIK</p> <p>LJUDSKO DOSTOJANSTVO je potreba čovjeka za vrednovanjem i poštovanjem. Dostojanstvo je svakom čovjeku urođeno i ne može se izgubiti. Postupati dostojanstveno prema nekome znači odnositi se prema toj osobi s poštovanjem.</p> <p>Dostojanstvo je neraskidivo povezano s ljudskim pravima.</p> <p>TOLERANCIJA je prihvaćanje i uvažavanje različitosti, poštivanje tuđeg mišljenja, stavova i vrijednosti. Tolerancija je temeljna ljudska vrijednost.</p> <p>DISKRIMINACIJA - negativni postupci prema pojedincu ili skupini ljudi, sprječavanje ostvarivanja njihovih ljudskih prava.</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Bilješke dojmova i zaključaka

DIMENZIJA	Politička
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Učenik kao građanin razredne, školske i lokalne zajednice
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	4. Volim odlučivati, mogu sudjelovati
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upoznati se s pravima i odgovornostima građanina • Upoznati se na koji način se može uključiti u donošenje odluka • Moći promišljati o eventualnim posljedicama donesenih

	<p>odluka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znati da ima pravo birati i biti biran u odgovarajuća tijela u razredu i školi • Spoznati područja u kojima kao učenik/ca ima pravo aktivno sudjelovati
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacijske i prezentacijske vještine • timski rad • aktivno sudjelovanje u društvu(razredu) • iskazivanje osobnih stavova • razvijena odgovornost prema sudjelovanju u društvu
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Prepoznavanje važnosti odgovornog ponašanja građanina u zajednici; promišljanje o aktivnom sudjelovanju u društvu; razumijevanje važnosti donošenja odluka u našoj zajednici
AKTIVNOST UČENIKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istraži što je mjesni odbor. Razgovaraj s roditeljima. Svoje dojmove zabilježi u obliku kratkog sastava ili crtežom. 2. Jesi li ikada sudjelovao u donošenju neke odluke u svojoj školi? Jesi li glasovao za nekoga?Razgovaraj s ostalim učenicima o tome sudjeluju li u donošenju važnih odluka.
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Oblik društvenog uređenja u kojemu vlast ima narod, odnosno građani zove se demokracija. U demokraciji se ne vlada nad ljudima, nego u ime ljudi. Na izborima odabiremo tko će nas predstavljati i tko će vladati tijekom ograničenog i točno određenoga vremenskog razdoblja. Pritom za sve vrijede ista pravila i isti zakoni.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Provoditeljica započinje razgovor s učenicima nakon upoznavanja s uvodnim dijelom lekcije o tome što je demokracija. Naglasak se stavlja na promišljanje učenika o tome zašto je važno sudjelovati, dati svoj doprinos? Cilj je aktivnosti, kroz razgovor potaknuti učenike da promišljaju o oblicima sudjelovanja u svojoj okolini, susjedstvu. Učenici imaju zadatak istražiti (pitati roditelje, rođake, prijatelje, susjede,...) što je to mjesni odbor, postoji li u njihovom susjedstvu i s kojim ciljem se građani okupljaju u mjesni odbor. Nakon što su se informirali, učenici individualno trebaju zabilježiti svoje dojmove u obliku kratkog sastava ili crteža, a svoj uradak pospremaju u mapu.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Provoditeljica započinje razgovor s učenicima o važnosti uključivanja učenika u donošenje nekih važnih odluka ili pravila u njihovoj školi. Primjer za neformalni razgovor može biti biranje predsjednika razreda ili sudjelovanje učenika u odabiru destinacije za izlet ili demokratskim glasovanjem. Cilj aktivnosti je potaknuti učenike na aktivno uključivanje u zajednici/školi.</p> <p>POJMOVNIK</p> <p>Demokracija — Građanin — Donošenje odluka — Mjesni odbor</p>
EVIDENCIJA O	Zabilježen dojam u obliku kratkog sastava ili crteža.

IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Provedena rasprava među učenicima o sudjelovanju u donošenju odluka.
DIMENZIJA	Politička
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Učenik građanin razreda i škole
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	5. I ja imam pravo birati i biti biran
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odrediti razred i školu kao zajednicu učenika, školskih djelatnika i roditelja, koja djeluje po određenim pravilima kojima se štiti dobrobit svih • navesti da je učenik građanin razreda i škole po tome što ima pravo sudjelovati u donošenju pravila razreda, dijeli odgovornost za njihovo provođenje, ima pravo birati i biti biran za predsjednika razreda, zamjenika ili člana vijeća učenika • opisati korake izbornog procesa
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • organizirati i sudjelovati u izbornim procesima u razredu i školi kao glasač i kandidat • procijeniti osobe koje se kandidiraju za određeni položaj u vlasti • koristi interaktivno i participativno učenje, pravila i metode grupnog rada • aktivno i konstruktivno pripremiti kriterije za izbor predsjednika razreda i predstavnika razreda u Vijeću učenika
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • zalagati se za izgradnju razreda i škole kao demokratske zajednice • prihvatiti zajednička pravila, dogovore i rješenja te pokazati interes i odgovornost za ishod zajednički planiranih aktivnosti
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Organiziranje razrednih izbora
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Kandidatura • Kampanja • Izbori
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Izrada brošure o proceduri organiziranja izbora

DIMENZIJA	Politička
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Učenik kao građanin razredne, školske i lokalne zajednice. Aktivno sudjelovanje u demokratskom upravljanju.
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	6. Moja lokalna zajednica
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upoznati se s radom djelatnika lokalne uprave • upoznati se s radom djelatnika organizacije civilnog društva • znati nabrojati neka prava i odgovornosti građanina

	<ul style="list-style-type: none"> znati navesti najvažnije institucije lokalne vlasti (gradsko vijeće, gradonačelnik/ca i sl.) osvijestiti da o odgovornom ponašanju lokalnih vlasti i građana ovisi dobrobit lokalne zajednice.
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> Komunikacijske i prezentacijske vještine Vještine aktivnog sudjelovanja u društvu Kritičko promišljanje o ponašanjima pojedinih građana i građanki
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<p>Razumijevanje važnosti međusektorske suradnje.</p> <p>Prepoznavanje važnosti obavljanja djelatnosti u lokalnoj upravi i civilnom sektoru.</p>
AKTIVNOST UČENIKA	<ol style="list-style-type: none"> U dogovoru s provoditeljicom posjeti jednu udrugu u svome mjestu i saznaj čime se bavi. Informiraj se provodi li udruga neki projekt, a svoja saznanja zabilježi. U dogovoru s provoditeljicom posjeti lokalnu samoupravu u mjestu u kojem živiš. Nakon posjeta opiši kako djeluje tvoja lokalna samouprava.
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Svako veće ili manje mjesto u našoj državi ima svoju lokalnu samoupravu. Demokratskim postupkom na čelo grada biramo gradonačelnika, a u manjemu mjestu, općini, biramo načelnika.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Odlazak učenika u posjet jednoj udruzi, u mjestu blizu škole, zahtjeva prethodni dogovor s predstavnicima udruge. Prilikom posjeta udruzi učenici mogu, uz pomoć provoditeljice, pripremiti nekoliko pitanja koja ih interesiraju o radu navedene udruge (čime se udruga bavi, provodi li neke projekte, kome su namijenjeni, imaju li volontere i sl.). Nakon posjeta udruge učenici trebaju zabilježiti ono što su saznali u obliku crteža ili kratkog sastava.</p> <p>Cilj aktivnosti je potaknuti učenike na promišljanje o raznim oblicima udruživanja građana s nekim ciljem.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Odlazak učenika u posjet jednoj udruzi, u mjestu blizu škole, zahtjeva prethodni dogovor s predstavnicima lokalne samouprave. Prilikom posjeta lokalnoj samoupravi učenici mogu, uz pomoć provoditeljice, pripremiti nekoliko pitanja koja ih interesiraju o radu lokalne samouprave (kakva je hijerarhija djelatnika, postoji li odjel koji brine za odgoj i obrazovanje, kako odabiremo predstavnike Grada ili Općine, kakav je posao gradonačelnika/načelnika i sl.). Nakon posjeta udruge učenici trebaju napisati osvrt o tome kako djeluje lokalna samouprava u njihovom mjestu.</p> <p>Cilj aktivnosti je potaknuti učenike da razmišljaju o radu lokalne samouprave i zajednice.</p> <p>POJMOVNIK</p>

	Lokalna samouprava — Gradsko/općinsko vijeće — Vladin i nevladin sektor — Mjesni odbor — Udruge
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Zabilješke nakon posjeta udruzi. Osvrt o posjetu lokalnoj upravi i udruzi.

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Uloga i vrste medija
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	7. Postani urednik portala na jedan dan
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • opisati ulogu medija i vrste medija, • prikupiti materijale i informacije iz škole i lokalne zajednice
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • strukturirati i oblikovati pisani tekst u obliku vijesti • uočiti i prepoznati važne događaje i fenomene • selektirati informacija prema važnosti
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik prosuđuje vrijednost događaja/aktivnosti
AKTIVNOST UČENIKA	Priprema priloga za mrežnu stranicu škole
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	Grupna aktivnost: Učenici dobivaju zadatak izraditi naslovnu stranicu portala škole u kojem će izvijestiti o aktualnim događanjima u školskoj i društvenoj zajednici. Učenici odlučuju o rubrikama lista (primjerice, vijesti iz škole, vijesti iz lokalne zajednice, sportske vijesti, vijesti iz kulture). Dodjeljuju se teme. Svaki učenik iz grupe napisat će jednu vijest prema dogovorenim kriterijima. Jedan učenik dobit će ulogu urednika portala.
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Strukturirat će se naslovna stranica s glavnim vijestima i prezentirati vijesti.

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Uloga i vrste medija
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	8. Društvene mreže

OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moći opisati ulogu društvenih mreža i za što ih koristimo • moći prepoznati koje su pozitivne, a koje negativne strane društvenih mreža • osvijestiti koje su potencijalne opasnosti koje se mogu pojaviti na društvenim mrežama • znati uočiti vršnjačko nasilje na društvenim mrežama
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacijske vještine • Digitalne vještine • Kritičko promišljanje o nasilju na internetu, opasnostima na društvenim mrežama
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznavanje važnosti sigurnog korištenja internetom i društvenim mrežama • osvješćivanje štetnosti nasilnog ponašanja na društvenim mrežama • senzibiliziranje prema žrtvama virtualnog ponašanja.
AKTIVNOST UČENIKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogledaj film Cyberbulling. Napiši kratak osvrt na film. 2. Uz pomoć učitelja pronađi još nekoliko kratkih filmova koje možeš pogledati s vršnjacima. Podijelite mišljenje o filmova. 3. U suradnji s provoditeljicom dogovorite s Policijskom upravom posjet njihovu Informativnom centru i predavanje.
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Društvene mreže mogu biti vrlo korisne i zabavne pa se tako, koristeći se njima, dopisuješ s prijateljima, upoznaješ nove prijatelje i virtualno se družiš s dragim ljudima koje možda nemaš prilike često vidjeti. No treba biti jako oprezan jer nisu svi korisnici društvenih mreža dobronamjerni.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Učenici će, uz pomoć provoditeljice, putem <i>online</i> kanala pronaći film <i>Cyberbulling</i> (dostupan na poveznici: https://www.youtube.com/watch?v=be6gijWdUw4). Nakon gledanja filma, voditelj može povesti razgovor na temu filma. Zatim će svaki učenik napisati osvrt na film – način na koji ga je doživio. Oni učenici koji žele mogu podijeliti svoj osvrt s ostatkom razreda. Cilj aktivnosti je osvijestiti učenike o posljedicama nasilnog ponašanja na društvenim mrežama.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Uz pomoć provoditeljice, učenici će dogovoriti kratki posjet u školu ili odlazak u Informativni centar/organizaciju civilnog društva kako bi se upoznali detaljnije s temom nasilja na društvenim mrežama. Nakon održanog predavanja, provoditeljica može pokrenuti kratak razgovor na temu. Cilj aktivnosti je promicati odgovorno ponašanje na internetu i društvenim mrežama.</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<p>Izrađen kratak osvrt na odgledani film.</p> <p>Zabilježeno mišljenje o filmovima na temu nasilja na društvenim mrežama.</p> <p>Razgovor nakon predavanja o temi nasilja na društvenim mrežama.</p>

	<p>POJMOVNIK:</p> <p>Društvene mreže — Cyberbullying</p>
--	--

DIMENZIJA	Ekološka, gospodarska
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Zdrava prehrana, zdravi stilovi života
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	9. Jedino zdravo, živimo zdravo
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisati prehrambene vrijednosti različitih proizvoda • opisati prednosti i nedostatke različitih stilova života • osmisliti kampanju kojom informira i poziva vršnjake na prihvaćanje zdravih stilova života
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblikovati, sumirati i prenositi poruke grupi vršnjaka • Iskazati otpornost na provokacije reklama koje ne promoviraju zdrave navike
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik preuzima odgovornost za svoju dobrobit kroz prihvaćanje zdravih navika i stilova života. Također brine o dobrobiti drugih pojedinaca.
AKTIVNOST UČENIKA	Osmišljavanje i provođenje kampanje
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>U manjoj (tročlanoj) grupi učenici osmišljavaju kampanju kojoj je cilj privući što više vršnjaka na korištenje određene poželjne navike (zdravog života, zdrave prehrane).</p> <p>Pritom izrađuju plakat na koji postavljaju poruke koje žele koristiti u kampanji (slogani, informacije, slike).</p> <p>Svaka grupa prezentira svoju kampanju koju potom ocjenjuju drugi učenici.</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Prezentirana kampanja koju ocjenjuju drugi učenici

DIMENZIJA	Gospodarska
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Utjecaj reklame na potrošače
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	10. Šareni svijet reklama
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • opisati što je reklama i kako se reklamama pobuđuju i nameću potrošačke želje • razlikovati zadovoljavanje potreba od zadovoljavanja želja • prepoznati i reagirati na pomodne nagovore vršnjaka i reklamnih poruka
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • kritički procijeniti informaciju • oblikovati argumente na temelju prikupljenih informacija • zaključivati na temelju argumenata
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik prepoznaje i opisuje realnu vrijednost pojedinog proizvoda/usluge. Može se oduprijeti reklamama nametnutoj potrošnji.
AKTIVNOST UČENIKA	Analiza TV reklama
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	Individualna ili grupna aktivnost: Svaki učenik dobiva zadatak odabrati i opisati tri reklame koje se emitiraju na TV. Provoditeljica izrađuje protokol s kriterijima prema kojoj rade analize.
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Prilaže se ispunjeni protokol.

Primjer protokola (provoditeljica u suradnji s učenicima predlaže aktualne reklame iz kojih se mogu izvući podaci za analizu)

Pitanja za analizu:	REKLAMA 1	REKLAMA 2	REKLAMA 3
Opiši svojim riječima sadržaj reklame (što se reklamira, tko reklamira i govori o proizvodi, što govori, kako se ponaša i sl.)	Npr. Coca Cola
Kako se osjeća onaj koji u reklami koristi proizvod koji se reklamira?			
Ispiši iz reklame poruku koja te se najviše dojmila.			
Želiš li kupiti i koristiti proizvod koji se reklamira i zašto?			
Misliš li da je proizvod koji se reklamira doista bolji od sličnih proizvoda? Usporedi.			
Je li ti taj proizvod doista potreban? Ako da, opiši zašto ga želiš imati ili kupiti.			

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Uloga i vrste medija
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	11. Reality show; biti slavan na jedan dan
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • opisati ulogu medija • opisati formu i ulogu reality showa i što se njima postiže
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • aktivno izreći i tumačiti poruke • pokazati otpornost na prihvaćanje nepoželjnih vrijednosti i ponašanja
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik prepoznaje važnost ulaganja osobnog truda za postizanje trajnog uspjeha
AKTIVNOST UČENIKA	Analiza i rasprava o TV emisijama iz kategorije „reality show“
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Učenici uspoređuju dva ili više različita formata emisija iz kategorije „reality show“ (npr. Big Brother i The Voice). Pritom komentiraju karakteristike određene emisije i karakteristike natjecatelja, uočavaju smisao samih emisija i odnosa medija spram natjecatelja. Zaključuju zašto emisije privlače gledatelje i oblikuju o tome svoj kritički stav.</p> <p>Provoditeljice mogu koristiti sljedeći protokol za raspravu tijekom nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na temelju kojih se karakteristika odabiru natjecatelji za određenu emisiju (izgleda, popularnosti, znanja, vještine ili neke druge karakteristike)? • Kakvo mišljenje i stavove gledatelji stječu prema natjecateljima i zašto? • Tko ostvaruje zaradu od telefonskog glasovanja za pobjednika? • Što misliš o nagrađivanju pobjednika u svakoj emisiji? Što se nagrađuje? • Što se događa s pobjednicima nakon završene emisije (za nekoliko mjeseci, za godinu dana ili za nekoliko godina)? • Što ti kao gledatelj možeš naučiti od natjecatelja u takvim emisijama? • Vrijedi li provoditi svoje slobodno vrijeme gledajući neke od tih emisija i zašto?
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Provedena rasprava i oblikovani zaključak

DIMENZIJA	Ljudsko-pravna povezana s ostalima
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Dostojanstvo osobe, razvoj osobnog identiteta
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	12. Ja sam JA
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik objašnjava što je osobni identitet i što utječe na njegov razvoj Učenik objašnjava na koje načine svoj identitet određujemo tijekom puberteta
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik je svjestan svoje osobnosti i identiteta. Učenik jasno iskazuje svoje stavove, želje i potrebe. Učenik poznaje opasnosti socijalnog pritiska i manipulacije.
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Poštivanje načela jedinstvenosti i dostojanstva pojedinca. Poštivanje sebe i drugih.
AKTIVNOST UČENIKA	<p>AKTIVNOSTI</p> <p>Tko sam ja?</p> <p>Na jednom papiru pokušaj što brže napisati 8 odgovora na pitanje "Tko sam ja?" Svaku od osam rečenica započni s: "Ja sam..." Kada završiš, u napisanim rečenicama označi tri svoje najvažnije osobine. Potom zaokruži svoju najvažniju pozitivnu osobinu.</p> <p>Svatko od nas sebe vidi na određen način. To je naša slika o sebi i naš identitet.</p> <p>Moja osobna iskaznica</p> <p>Prepiši i dovrši započete rečenice:</p> <p>Zovem se.....</p> <p>Rođen/a sam</p> <p>Živim u</p> <p>U školi najviše volim.....</p> <p>U slobodno vrijeme</p> <p>Ja najbolje.....</p> <p>Članovi moje obitelji ponosni su kada ja</p> <p>Moji prijatelji misle da ja dobro</p>

	<p>Moji učitelji kod mene cijene.....</p> <p>Najviše me veseli</p> <p>U budućnosti ću</p> <p>Je li ti bilo lako pisati o sebi? Je li ti bilo lakše pisati što drugi misle o tebi ili kada si pisao sam o sebi?</p> <p>Naša slika o sebi može razlikovati od slike koju drugi imaju o nama.</p>
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod: Danas ćemo pokušati odgovoriti na pitanje "Tko sam ja?". Razgovarat ćemo o tome što o sebi mislimo i koliko sami sebe poznajemo.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Materijal:</p> <p>Obrasci za odgovore s imenom i prezimenom učenika</p> <p>Kemijska, olovka</p> <p>Učenici dobivaju pripremljene obrasce nakon čega slijedi uputa:</p> <p>Na ponuđenom obrascu napiši svoje ime i prezime i zatim pokušaj što brže napisati 8 odgovora na pitanje "Tko sam ja?"</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Ja sam _____</p> <p>Kada završiš, označi 3 svoje najvažnije osobine.</p> <p>Sada zaokruži najvažniju pozitivnu osobinu.</p> <p>Pitamo učenike je li bilo poteškoća u opisivanju sebe. Što im je predstavljalo problem?</p> <p>Zaključujemo o vrsti odgovora koje su učenici davali (pripadnost skupini npr. učenik 5.b; tjelesni izgled npr. visoka; osobina, vještina itd.).</p> <p>Na kraju sata svi učenici stoje u krugu. U sredinu kruga postavimo stolicu. Počevši od voditelja svi sudionici radionice penju se jedan po jedan na</p>

	<p>stolicu i jasno i glasno iskazuju svoju najvažniju pozitivnu osobinu. Svaki istup svi sudionici popraćaju pljeskom.</p> <p>Zaključujemo da svatko od nas sebe vidi na određen način. To je naša slika o sebi i naš identitet.</p> <p>Na kraju voditelj prikuplja sve ispunjene obrasce i zahvaljuje učenicima na sudjelovanju.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Zamolimo učenike da odabrane tri osobine napišu na jedan mali papirić, presaviju ga i ubace u kutiju.</p> <p>Kada svi učenici ubace papiriće voditelj izvlači jedan po jedan, a učenici pokušavaju odgonetnuti o kojem je učeniku riječ. (uvod u temu: kako nas vide drugi)</p> <p>Aktivnost 3</p> <p>Materijal:</p> <p>Obrasci za odgovore</p> <p>Kemijska, olovka</p> <p>Učenici dobivaju pripremljene obrasce nakon čega slijedi uputa:</p> <p>Na ponuđenom obrascu napiši svoje ime i prezime i zatim dovrši započete rečenice:</p> <p>Zovem se.....</p> <p>Rođen/a sam</p> <p>Živim u</p> <p>U školi najviše volim.....</p> <p>U slobodno vrijeme</p> <p>Ja najbolje.....</p> <p>Članovi moje obitelji ponosni su kada ja</p> <p>Moji prijatelji misle da ja dobro</p> <p>Moji učitelji kod mene cijene.....</p> <p>Najviše me veseli</p> <p>U budućnosti ću</p> <p>Pitamo učenike kako je pisati o sebi i što je bilo najlakše, a što nije bilo lako. Je li bilo lakše pisati što drugi misle o nama ili kada pišemo sami o sebi? Zaključujemo da se naša slika o sebi može razlikovati od slike koju drugi imaju o nama.</p> <p>IDENTITET ili JA = skup osobina koje tebe (pojedince, pojedinu osobu) čini</p>
--	---

	<p>jedinstvenim, prepoznatljivim i drugačijim od drugih. Odgovara na pitanja „Tko sam ja?“ i „Koliko vrijedim?“</p> <p>Naš identitet vrlo se intenzivno oblikuje tijekom puberteta. Svoj identitet mladi tada određuju i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - simbolima - izborom odjeće, obuće, glazbe, frizure, određenih predmeta iskazuju pripadnost određenim skupinama - suprotstavljanjem odraslima – suprotstavljanjem roditeljima, učiteljima, trenerima mladi preispituju njihove vrijednosti s ciljem određivanja svojih vrijednosti, mišljenja i stavova - nepoželjnim ponašanjima - npr. pušenjem, pijenjem i sl. mladi pokušavaju izgledati odraslije ili pokušavaju biti prihvaćeni u neku vršnjačku skupinu - oponašanjem idola <p>Mladi čvrstog identiteta (Znam tko sam i koliko vrijedim), čvrstih mišljenja i stavova otporniji su na nagovaranja, pritiske i utjecaj medija.</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Ispunjeni obrasci „Tko sam ja?“, „Kako me vide drugi“

DIMENZIJA	Ljudsko-pravna povezana s ostalima
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Osnovne potrebe, želje i potrebe
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	13. To želim, a što mi treba
OBRAZOVNI ISHODI	Opisuje osnovne potrebe Objašnjava razliku između želje i potrebe Shvaća potrebe kao osnovu za nastanak ljudskih prava
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik jasno iskazuje svoje stavove, želje i potrebe. Učenik poznaje opasnosti socijalnog pritiska i manipulacije.
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Poštivanje načela jedinstvenosti i dostojanstva pojedinca. Poštivanje sebe i drugih.
AKTIVNOST UČENIKA	Spakiraj se za krstarenje – vidi u: Opis i struktura aktivnosti
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	Uvod: Aktivnost 1 – Spakiraj se za krstarenje Materijal: Pisane upute za rad u skupini

	<p>Prazni papiri formata A3</p> <p>Kemijska, olovka</p> <p>Ružičasti markeri</p> <p>Rad u malim skupinama</p> <p>Nakon formiranja skupina voditelj podijeli upute za rad. Učenik iz skupine naglas pročita uputu:</p> <p>“Zamislite da vaša skupina odlazi na 15dnevno krstarenje velikim turističkim brodom. Zajedno sastavite listu svega što ćete ponijeti sa sobom. Potrudite se da vam na putu zaista ništa ne nedostaje. Sve zapišite na papir. Na raspolaganju imate 10 minuta.”</p> <p>Po isteku vremena skupinama damo sljedeću uputu:</p> <p>“Desetog dana krstarenja daleko na pučini kapetan broda objavljuje da je brod počeo tonuti. Moli putnike da se pripreme za ukrcavanje na čamce za spašavanje. Vaša skupina na raspolaganju ima jedan mali čamac kojim se možete spasiti i doploviti do danima udaljenog kopna. Sa sobom ponesite ono najpotrebnije za preživljavanje. S prijašnje liste eliminirajte (ružičastim markerima prekrižite) nepotrebno i prema potrebi dopišite ono što smatrate potrebnim. Na raspolaganju imate 10 minuta.”</p> <p>Po isteku vremena zamolimo predstavnike skupina da postave A3 papire na ploču. Voditelj započinje razgovor s pitanjima:</p> <p>Je li bilo lako sastaviti prvu listu? Je li došlo do neslaganja? U čemu?</p> <p>Je li bilo lako sastaviti drugu listu? Je li došlo do neslaganja? U čemu?</p> <p>Možete li objasniti što ste odbacili s prve liste?</p> <p>Možete li objasniti što ste uvrstili na drugu listu?</p> <p>Možete li objasniti razliku između želja i potreba?</p> <p>Imaju li ljudi različite želje?</p> <p>Imaju li ljudi različite potrebe?</p> <p>POJMOVNIK:</p> <p>ŽELJA = ono bez čega možemo živjeti ali nam život čini ugodnijim</p> <p>POTREBA = ono bez čega ne možemo živjeti ili bez čega bi živjeli jako teško. Potrebe mogu biti materijalne (npr.hrana, voda...) ili nematerijalne (sigurnost, pripadanje, poštovanje...).</p> <p>Onemogućavanje ostvarivanja osnovnih potreba nije pravedno i predstavlja KRŠENJE LJUDSKIH PRAVA.</p> <p>Ljudska prava zasnivaju se na potrebama.</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Bilješke i uradci u radioničkim aktivnostima

DIMENZIJA	Međukulturalna
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Što sve utječe na razvoj osobnog identiteta?
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	14. Moji uzori i idoli
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uočiti koje osobine ljudi su povezane s postizanjem osobnog uspjeha • opisati svoje osobine i predložiti kako ih može razvijati u željenom pravcu
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdvojiti važne informacije iz dostupnih izvora • oblikovati zaključke na temelju iznesenih argumenata
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik prepoznaje osobine uspješnih ljudi i važnost ulaganja truda u cilju postizanja osobnog uspjeha.
AKTIVNOST UČENIKA	Opis karakteristika uspješne osobe
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - Pisanje kraćeg eseja na zadanu temu: <p>Učenik treba pronaći dostupne tekstove o životu ljudi za koje procijeni da su uspješni. Odabire jednu osobu i opisuje njezin put do uspjeha. Zapisuje neke osobine koje ta osoba posjeduje. Uz svako obilježje, zapisuje kako se razvijaju pojedine karakteristike.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rasprava tijekom nastave <p>Učenici međusobno razmjenjuju pronađene podatke i raspravljaju o osobinama koje su zajedničke njihovim idolima. Raspravljaju o svojim osobinama i kako ih treba razvijati u željenom pravcu.</p> <p>Provoditeljice mogu koristiti sljedeći protokol za raspravu tijekom nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoji li razlika između popularnih i uspješnih ljudi? • Po čemu se uzori razlikuju od idola? • Koje su osobine uspješnih ljudi? • Želiš li ti biti u nečemu uspješan?
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<p>Izvešće o provedenoj raspravi.</p> <p>Napisani kraći esej o odabranoj uspješnoj osobi.</p>

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Upravljanje sukobima/emocijama Suzbijanje ponižavajućeg i nepoštenog ponašanja
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	15. Važno je saslušati i poštovati drugoga
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik će: <ul style="list-style-type: none"> • usvojiti različite stilove ponašanja • razumijeti razliku između pasivnog, agresivnog i asertivnog stila ponašanja • usvojiti značenje JA-poruka • biti u mogućnosti, uz pomoć voditelja, izraditi plakat s primjerima asertivnog stila ponašanja.
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • komunikacijske vještine • vještine nenasilne komunikacije • kritičko promišljanje o ponašanju prema drugima
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Prepoznavanje važnosti komuniciranja uz uzajamno poštovanje i uvažavanje; Prepoznavanje važnosti iznošenja svojih osjećaja, pohvale, prigovora uz obrazloženje.
AKTIVNOST UČENIKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uz pomoć provoditeljice osmisli primjere asertivne komunikacije i ja-poruka te ih prikaži učenicima u razredu. Predložimo da vježbu u razredu izvodite u parovima. 2. Izradi plakat o asertivnim primjerima komunikacije i postavi ga uz pomoć provoditeljice na vidljivo mjesto u školi.
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Svakodnevno upotrebljavamo riječ komunikacija, a često pod tim pojmom mislimo na razgovor između ljudi. No komunikacija je zapravo puno više od razgovora. To je razmjena poruka između dvoje ili više ljudi.</p> <p>Učenici će biti podijeljeni u parove te će prema zadanim primjerima sudjelovati u dijalogu.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Nakon što se upoznaju s različitim stilovima ponašanja, učenici imaju zadatak osmisliti primjer asertivnog ponašanja. Učenici mogu raditi u paru, a prije nego krenut zapisivati svoje primjere, provoditeljica može naglasiti da se jave dobrovoljci te uz njenu pomoć probaju osmisliti primjer usmenim putem.</p> <p>Cilj aktivnosti je potaknuti učenike na promišljanje o različitim oblicima ponašanja prema drugima.</p> <p>PRIMJERI:</p> <p>Kako asertivno primiti prigovor? Kako pohvaliti prijatelja? Kako izreći</p>

	<p>prigovor bez vrijeđanja? Kako reći „NE“?</p> <p>Vježba: Osoba A nagovara osobu B da odu u kino. Osobi B se ne sviđa film koji bi trebali gledati i ima zadatak da na asertivan način odgovori osobi A uz korištenje JA poruka, lijepih riječi, izražavanje osjećaja te uz kratko obrazloženje.</p> <p>Primjer agresivnog odgovora: „Taj film je glup! Ja ga neću gledat, gledaj si ga sam/sama!“ (Osoba je iskazala ljutnju bez obrazloženja i na taj način povrijedila drugu osobu)</p> <p>Primjer pasivnog odgovora: „Svejedno mi je.“ (Osoba će otići preko svoje volje iako joj se ne sviđa film)</p> <p>Primjer asertivnog odgovora: „Bilo bi mi jako drago kad bismo mogli odabrati neki drugi film koji nam se sviđa oboma. Znaš da baš ne volim horore.“ (Osoba je iskazala svoju želju uz obrazloženje i prijedlog, poštujući pritom sugovornika)</p> <p>Primjer TI poruke: „Ti uvijek kasniš!“ (Ukazivanje na osobu kao takvu)</p> <p>Primjer JA poruke: „Volio/voljela bih da poštuješ vrijeme koje dogovorimo za susret.“ (Ukazivanje na ponašanje osobe)</p> <p>Primjer TI poruke: „Ti nikad ne vratiš na vrijeme kad ti nešto posudim.“</p> <p>Primjer JA poruke: „Ljuti me kada mi ne vratiš na vrijeme bilježnicu koju sam ti posudio/la. Molim te da ubuduće vodiš više računa o tome.“</p> <p>Aktivnost 2 – Izrada plakata o asertivnoj komunikaciji</p> <p>Materijali: hamer papir, flomasteri/bojice.</p> <p>Nakon vježbi o asertivnom komuniciranju učenici će zajedno, uz pomoć provoditeljice, izraditi plakat koji će sadržavati primjere asertivne komunikacije s drugima. Nakon izrade plakata, učenici će odabrati mjesto u učionici gdje će zaljepiti plakat koji će ih svaki dan podsjećati na korištenje asertivnog stila ponašanja prema drugima.</p> <p>POJMOVNIK</p> <p>Asertivno — ja-poruka</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<p>Izrađeni primjeri asertivne komunikacije.</p> <p>Izrađen plakat o asertivnoj komunikaciji.</p>

DIMENZIJA	Međukulturna, društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Osvješćivanje i uklanjanje stereotipa
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	16. Ne stavlja ljude u kutije, škatule i ladice
OBRAZOVNI ISHODI	Objašnjava što su stereotipi i njihovo nastajanje.

	<p>Objašnjava na koji način stereotipi mogu navesti na pogrešne zaključke o pojedincima ili skupini.</p> <p>Određuje značenje slobode mišljenja i slobode govora.</p> <p>Navodi opravdana ograničenja slobode govora (govor mržnje).</p> <p>Zaključuje o posljedicama zlouporabe slobode govora.</p>
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Kritičko mišljenje, jasno iskazivanje osobnih stavova, komunikacija, koristi postupke za prepoznavanje i oslobađanje od stereotipa
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Spremnost na suprotstavljanje diskriminaciji i nepravdi
AKTIVNOST UČENIKA	Definiranje pojedinih skupina ljudi navođenjem pretpostavljenih osobina/pomoću stereotipa
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Aktivnost 1</p> <p>S učenicima započeti razgovor o načinima na koje opisujemo druge ljude (npr. fizički izgled, odjeća, ponašanje, status u društvenoj zajednici, npr. razredu, sport kojim se bavi...). Osvijestiti kod učenika da radi lakšeg snalaženja u svijetu oko nas druge ljude svrstavamo u različite kategorije što nam olakšava snalaženje i funkcioniranje u društvu. Različite skupine ljudi nazivamo posebnim nazivima i pridružujemo im sasvim određene osobine. O ljudima koje smo svrstali u određenu skupinu donosimo zaključke iako ih uopće ne poznajemo.</p> <p>Učenike zamolimo da navedu nazive za što veći broj kategorija/skupina učenika u njihovoj školi. Sve nazive zapisujemo na ploču. (kategorije voditelji mogu prilagoditi aktualnom trenutku u društvu, mjestu, školi ili razredu, npr. kategorija izbjeglice, beskućnici, invalidi i sl.)</p> <p>U suradnji s učenicima reduciramo broj navedenih skupina na npr. 4 (broj i nazive skupina možemo prilagoditi učenicima ili aktualnoj situaciji).</p> <p>Nazive skupina ispišemo na papire formata A3 i rasporedimo po učionici. Učenike zamolimo da svakoj skupini pridruže što više riječi koje po njihovom mišljenju opisuju pojedinu skupinu.</p> <p>Nakon 10-15 minuta s učenicima razgovaramo o slijedećem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odnose li se svi opisi i navedene osobine na sve pripadnike određene skupine? • Opisuju li svi ljudi određenu skupinu na potpuno isti način? (zašto da ili zašto ne) • Koliko uz pomoć tih opisa saznajemo o pojedincima koje smo u tu skupinu svrstali? <p>Ponašamo li se prema pojedincima sukladno s osobinama koje smo pripisali skupini kojoj pripadaju?</p> <p>S učenicima definiramo pojam „STEREOTIP“ = Stereotipi su osobine koje</p>

	<p>pripisujemo određenoj skupini ljudi. Najčešće nastaju donošenjem zaključka o svim članovima skupine na osnovu poznavanja jednog ili manjeg broja članova neke skupine. Stereotipi utječu na način kojim promatramo i tumačimo ponašanja članova određene skupine.</p> <p>Dodatne teme za razgovor:</p> <p>Može li uporaba stereotipa nekoga povrijediti?</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Isto kao gornja s razlikom da voditelji unaprijed pripreme A3 papire s nazivima određenih skupina ljudi.</p> <p>Zamole učenike da slobodno se krećući prostorijom uz sve skupine ljudi upišu jednu ili više osobina za koje oni smatraju da pripadaju toj skupini.</p> <p>Aktivnost 3</p> <p>Zamoliti učenike da gledajući televizijski program ili prateći neke druge medije zapišu neke od stereotipa koje su moguće prepoznali ili ih se prisjetili.</p> <p>U razredu razgovarati o bilješkama koje su donijeli. Osvijestiti stereotipe i opasnost koju mogu predstavljati.</p> <p>Aktivnost 4</p> <p>Koristeći osobine koje su učenici pripisali određenim skupinama ljudi odigrati igru „Pogodi tko sam“</p> <p>Voditelj iščitava pojedine osobine a učenici u malim skupinama međusobno se dogovarajući nastoje što prije i točnije odrediti skupinu kojoj osobina pripada.</p> <p>Inačica: za svaku skupinu učenika pripremiti 3 kutije s nazivom 3 skupine ljudi. Svaka natjecateljska skupina dobije određeni broj papirića koje mora točno smjestiti u kutiju kojoj pripada. Cilj je što brže i što točnije rasporediti osobine u kutije.</p> <p>Nakon provedene aktivnosti s učenicima razgovarati o slijedećem:</p> <p>U kolikoj mjeri su bili točni u prepoznavanju skupina ljudi?</p> <p>Zašto je došlo do pogrešaka u prepoznavanju? Koliko nam stereotipi pomažu u prepoznavanju?</p>
<p>EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI</p>	<p>Papiri formata A3 s upisanim osobinama pojedinih skupina ljudi.</p> <p>Bilješke učenika o stereotipima kojih su se prisjetili ili su ih su prepoznali u medijima.</p>
<p>DIMENZIJA</p>	<p>Međukulturalna</p>

TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Rodna ravnopravnost
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	17. Postoje li muški i ženski poslovi
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti što su stereotipi i predrasude • koristiti postupke za prepoznavanje i oslobađanje od stereotipa i predrasuda
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • izraziti kritički stav
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Učenik pokazuje toleranciju i uvažavanje spram rodne ravnopravnosti.
AKTIVNOST UČENIKA	Rasprava o pročitanoj tekstu
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	Učenici čitaju kraći tekst u kojem se opisuje situacija koja odražava rodnu neravnopravnost. Provoditeljice po svom nahođenju mogu odabrati primjereni tekst (primjerice, pravo na obrazovanje žena u nekoj zemlji i sl.). Učenike se potiče na izražavanje mišljenja o posljedicama takvih praksi. Prijedlog knjige iz koje provoditeljica može pripremiti kraći izvadak: Malala Yousafzai (2013) <i>Ja sam Malala</i> . Zagreb: Profil Prijedlog protokola za raspravu: <ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje li se položaj žena u nekim zemljama od položaja žena u Republici Hrvatskoj? • Koje su po tvome mišljenju posljedice neuključivanja djevojčica u školski sustav? • Jesu li muškarci i žene jednako prisutni i na jednako važnim položajima u društvu (npr. gradonačelnik/gradonačelnica)?
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Rasprava o pročitanoj tekstu.

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Rad s ranjivim i marginaliziranim skupinama
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	18. Pomognimo prijateljima
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • navesti razloge zbog kojih se neki učenici ubrajaju u ranjive skupine • objasniti kako ispravno reagirati u osjetljivim situacijama

	<ul style="list-style-type: none"> prepoznati potrebe i načine na koje mogu intervenirati u području podizanja razine kvalitete života ranjivih skupina građana
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> koristi odgovarajuće metode za osvještavanje i oslobađanje od predrasuda prema drugima i drugačijima po različitim osnovama;
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> odrediti važnost solidarnosti prema ranjivim skupinama u školi, obitelji, lokalnoj zajednici
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> Izrada slikovnice organiziranje projektnog dana kako bi se učenici škole upoznali sa problemima djece koji se ubrajaju u ranjive skupine
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> Razgovor tko su ranjive skupine učenika Kako se odnosimo prema ranjivim skupinama Mjere pomoći učenicima koji se ubrajaju u ranjive skupine i uključivanje u zajednicu pronaći u Konvenciji o pravima djeteta članke koje štite ranjive skupine učenika
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Evaluacijski listić

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Volontiranje i društvena solidarnost
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	19. Kad volontiraš, činiš dobro sebi i drugima
OBRAZOVNI ISHODI	Učenici će: <ul style="list-style-type: none"> naučiti što je to volontiranje i gdje se može volontirati se upoznati s raznim oblicima volontiranja osvijestiti važnost vlastitog doprinosa školi i zajednici
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> komunikacijske vještine vještine međusobnog uvažavanja vještine aktivnog sudjelovanja u društvu
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Solidarnost; tolerancija; promicanje jednakosti; odbacivanje predrasuda i stereotipa.
AKTIVNOST UČENIKA	<ol style="list-style-type: none"> Oluja ideja – što nam sve pada na pamet kad čujemo riječ „volontiranje“? Zajedno s grupom učenika u razredu izradi plakat na temu – U svojoj školi volio bih promijeniti... Raspitaj se u školi i kod kuće na kojim se sve mjestima može volontirati. U kojim sve aktivnostima sudjeluju volonteri? Jesi li čuo za projekte kao što su Tete pričalice ili Voda s

	<p>porukom? Istraži koji sve projekti u tvojoj zajednici postoje i odaberi jedan po želji. Istakni što je cilj tog projekta i kome je namijenjen.</p>
<p>OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI</p>	<p>Uvod:</p> <p>Volontiranje je dobrovoljna aktivnost u kojoj volonteri ulažu trud i vrijeme da bi nekome pomogli ili učinili nešto dobro za svoju školu i zajednicu. Osoba kojoj volonter pomaže zove se korisnik volontiranja.</p> <p>Aktivnost 1 – Oluja ideja</p> <p>Provoditeljica može na ploči napisati riječ „volontiranje“, zatim učenici navode sve asocijacije koje im padaju na pamet kada čuju tu riječ. Nakon oluje ideja provoditeljica može započeti razgovor o volontiranju na temelju iskazanih asocijacija.</p> <p>Cilj aktivnosti je potaknuti učenike na promišljanje o volontiranju.</p> <p>Aktivnost 2 – Izrada plakata</p> <p>Materijali: hamer papiri za nekoliko grupa, crtaći pribor po izboru</p> <p>Učenici imaju zadatak izraditi plakat na temu „U svojoj školi volio bih promijeniti...“ Provoditeljica učenicima može dati nekoliko smjernica za izradu plakata da učenici promišljaju o tome što im u školi nedostaje, što im se ne sviđa, što smatraju nepotrebnim.</p> <p>Aktivnost 3 – Raspitaj se...</p> <p>Učenici imaju zadatak raspitati se (među prijateljima, susjedima, roditeljima,...) na kojim se sve mjestima može volontirati i u kojim aktivnostima mogu sudjelovati volonteri. Svoja saznanja trebaju podijeliti s drugim učenicima u razredu.</p> <p>Aktivnost 4 – Istraži projekte u zajednici</p> <p>Učenici imaju zadatak istražiti kakvi sve projekti postoje u njihovoj zajednici (poput projekta Tete pričalice ili Voda s porukom). Nakon što odaberu jedan projekt trebaju opisati koji je cilj tog projekta i kome je namijenjen. Svoja saznanja učenici trebaju zabilježiti u obliku kratkog sastava.</p> <p>POJMOVNIK:</p> <p>Volontiranje — Volonter — Korisnik volontiranja — Slobodno vrijeme</p>
<p>EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI</p>	<p>Izrađen plakat</p> <p>Zabilježene informacije o projektu po želji.</p>

DIMENZIJA	Društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Volontiranje i društvene solidarnosti
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	20. Činim dobro u svojoj zajednici
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik će: <ul style="list-style-type: none"> • se upoznati s konceptom volontiranja kroz sudjelovanje u određenim aktivnostima • osvijestiti vrijednost angažmana volontera • spoznati aktivno zalaganje u zajednici kroz oblik volontiranja
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • komunikacijske vještine • vještine aktivnog sudjelovanja u društvu • socijalne vještine • timski rad • kritičko promišljanje o zalaganju u zajednici
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Prepoznavanje važnosti danog doprinosa zajednici; prepoznavanje važnosti pomaganja onome kome je pomoć potrebna.
AKTIVNOST UČENIKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. U dogovoru s provoditeljicom posjeti mjesto na kojem se može volontirati. Upoznaj ljude koji tamo volontiraju, a svoje dojmove zabilježi u obliku crteža 2. Napravi kratki intervju s volonterom kojeg si upoznao, a svoje zabilješke razgovora s njim spremi u mapu 3. Osmisli s prijateljima iz razreda kako da vi pridonese svojoj školi i zajednici u kojoj živite. Razmislite o problemu koji postoji u vašoj školi ili mjestu u kojem živite. Što biste mogli učiniti da nam svima bude bolje? Izradite plakat uz pomoć provoditeljice.
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Razni su načini na koje možemo nešto napraviti za zajednicu u kojoj živimo. Možemo ju učiniti boljim i ljepšim mjestom za život. Poželiš li volontirati u svojoj zajednici, uvijek se možeš obratiti svome učitelju, a možeš se, uz pratnju starije osobe, obratiti i volonterskom centru, ako postoji u tvome gradu.</p> <p>Aktivnost 1 i 2</p> <p>Učenici zajedno s provoditeljicom posjećuju mjesto na kojem se može volontirati (to može biti neka udruga, škola, dom za starije osobe,...). Poželjno je da prilikom posjeta učenika volonteri budu u mogućnosti provesti dio vremena s njima kako bi im mogli prenijeti svoje volontersko iskustvo. Učenici u paru/timu mogu odabrati jednog volontera s kojim će napraviti intervju. Nakon posjeta učenici svoje dojmove trebaju zabilježiti u obliku crteža, a iz intervjua s volonterom zapisati onu zanimljivost koja im se najviše dopala. Cilj aktivnosti je upoznati učenike s raznolikošću volonterskih iskustava.</p>

	<p>Aktivnost 3 – Izrada plakata</p> <p>Materijali: hamer papir za nekoliko grupa učenika i crtaći pribor po želji.</p> <p>Nakon što su se upoznali s volonterima i predstavnicima organiziranog volontiranja, učenici će u nekoliko timova izrađivati svoju prvu projektnu ideju. Zadatak učenika je promišljati na koji način oni mogu utjecati na određenu promjenu u svojoj školi i/ili zajednici. Tijekom osmišljavanja ideje učenici se mogu voditi smjericama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postoji li neki problem u vašoj školi? - Postoji li nedostatak nekog sadržaja? - Želite li nešto promijeniti u svojoj školi? - Zašto je važno to što bi htjeli promijeniti? <p>Cilj aktivnosti je potaknuti učenike na promišljanje o potrebama i rješenjima u školi i/ili zajednici u kojoj žive.</p> <p>POJMOVNIK:</p> <p>Zajednica — Doprinos — Volonterski centri — Volonterski klub</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<p>Zabilježeni dojmovi posjeta volonterima.</p> <p>Zabilježena barem jedna zanimljivost iz intervjua s volonterom.</p> <p>Izrada plakata projektne ideje učenika.</p>

DIMENZIJA	Politička, društvena
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Poduzetnost u pokretanju projekata istraživanja i rješavanja problema u društvenoj zajednici
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	21. Činim pravu stvar
OBRAZOVNI ISHODI	Objašnjava pojam društvena odgovornost, prezentiranje
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Istraživanje, timski rad, komunikacija, djelovanje, rukovođenje, predviđanje posljedica djelovanja
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Spremnost na djelovanje, spremnost na preuzimanje odgovornosti za svoje postupke, zainteresiranost za svijet oko sebe

<p>AKTIVNOST UČENIKA</p>	<p>AKTIVNOSTI</p> <p>Akcija!</p> <p>Razmisli i odaberi jedan od problema u tvojoj školi ili susjedstvu koji tebe, susjede ili prijatelje gotovo svakodnevno muči. Osmisli akciju za rješavanje problema. Pri tome se posluži sljedećim smjernicama za rad:</p> <p>PROBLEM KOJEG SAM IZABRAO:</p> <p>MOGUĆI NAČINI RJEŠAVANJA PROBLEMA:</p> <p>TKO MI MOŽE POMOĆI:</p> <p>KAKO ĆEMO RIJEŠITI PROBLEM (OPIS AKTIVNOSTI):</p> <p>Ukoliko postoji mogućnost, zatraži pomoć odrasle osobe (učitelja, roditelja) i razmotrite mogućnost provođenja ideje u djelo.</p> <p>Samoprezentacija</p> <p>Prezentirati znači predstaviti nekoga (npr. svoga prijatelja) ili nešto (npr. novu knjigu). Osmisli kako ćeš se pred skupinom vršnjaka prezentirati s ciljem da te izaberu za npr. predsjednika razreda, predstavnika u Vijeću učenika, prvu ekipu u odabranom natjecanju ili neku drugu ulogu u tebi važnoj aktivnosti. Predstavljanje samog sebe nazivamo samoprezentacija.</p> <p>Za pripremu prezentacije imaš 15 minuta. Možeš je zapisati. Svojom prezentacijom trebaš uvjeriti publiku da si baš ti prava osoba za to.</p> <p>Pitanja za raspravu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je li teško prezentirati sebe? • Je li lakše prezentirati druge? • U kojim situacijama u životu je važno održati uspješnu samoprezentaciju?
<p>OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI</p>	<p>Aktivizam znači pokrenuti i provesti akciju sukladnu nekoj našoj ideji, stavu, potrebi. Obuhvaća mnogo različitih aktivnosti ili projekata od malih lokalnih akcija (npr. čišćenja i uređenja okoliša zgrade ili škole) do akcija na državnoj ili međunarodnoj razini. Akcije pokrećemo s ciljem promjena. Aktivizam između ostaloga uključuje pridobivanje potpore istomišljenika, javno predstavljanje akcije, izradu letaka ili oglasa, organiziranje i provođenje akcije.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Materijal: papir A3 formata, flomasteri</p> <p>Učenici se podijele u parove. Voditelj daje sljedeću uputu za rad:</p> <p>„Danas želimo naći posao svome prijatelju. Svatko od vas će za svog para napisati oglas u kojem ćete iskreno i istinito navesti njegove osobine. Istaknute osobine trebale bi biti pozitivne i navesti zamišljenog poslodavca da zaposli baš vašeg prijatelja. Na oglasu ne smije biti napisano ime i prezime vašeg para. Porazgovarajte o oglasu sa svojim</p>

	<p>parom.“ Nakon 15 minuta zamolimo učenike da oglase postave na ploču. Svi učenici pokušavaju otkriti koga predstavlja pojedini oglas.</p> <p>Pitanja za raspravu:</p> <ul style="list-style-type: none">• Poznajete li svog para dovoljno za uspješno prezentiranje?• Je li bilo teško ograničiti se samo na pozitivne osobine?• Je li bilo neslaganja oko sadržaja oglasa? Kakvih?• Slažete li se sa sadržajem oglasa? Smatrate li ih istinitima i iskrenima?• Koje osobine su u oglasima najčešće isticane? <p>Cilj radionice je razviti vještinu prezentiranja, pokretanja akcije i prihvaćanja nepodudaranja vlastite slike o sebi i slike koju o nama imaju drugi.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Rad u malim skupinama</p> <p>Obrazac na formatu A4, kemijska, olovka</p> <p>Uputa učenicima: Razgovorom u skupini izaberite jedan od problema u vašoj školi ili susjedstvu koji vas gotovo svakodnevno muči. Osmislite akciju za rješavanje problema. Pri tome vam može pomoći obrazac sa smjernicama za rad:</p> <p>PROBLEM KOJEG SMO IZABRALI:</p> <p>MOGUĆI NAČINI RJEŠAVANJA PROBLEMA:</p> <p>TKO NAM MOŽE POMOĆI:</p> <p>PROBLEM ĆEMO RIJEŠITI (OPIS AKCIJE):</p> <p>Tijekom rada koji će trajati 15 minuta rado ću vam pomoći u izradi plana akcije.</p> <p>Nakon 15 zamolimo predstavnika svake skupine da prezentira planiranu akciju.</p> <p>Pitanja za razgovor:</p> <p>Jeste li već sudjelovali u nekoj akciji?</p> <p>Želite li sudjelovati u nekoj akciji?</p> <p>Znate li za neke pokrenute akcije?</p> <p>Je li jednostavno pokretati akcije?</p> <p>Tko je zadužen za pokretanje akcija i promjena?</p> <p>Aktivnost 3</p> <p>Samoprezentacija</p> <p>Osmisli kako ćeš se pred skupinom vršnjaka prezentirati s ciljem da te</p>
--	--

	<p>izaberu za:</p> <p>Predsjednika razreda</p> <p>Predstavnika u Vijeću učenika</p> <p>Prvu ekipu u odabranom natjecanju</p> <p>ili neku drugu ulogu u tebi važnoj aktivnosti</p> <p>Za pripremu prezentacije imate 15 minuta. Možete je zapisati. Prilikom prezentiranja nastojte uvjeriti publiku da ste baš vi prava osoba za to.</p> <p>Nakon 15 minuta svaki učenik iznosi svoju prezentaciju. Skupina i voditelj komentiraju samoprezentaciju i daju prijedloge kako bi se mogla poboljšati.</p> <p>Pitanja za raspravu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je li teško prezentirati sebe? • Je li lakše prezentirati druge? • U kojim situacijama u životu je važno održati uspješnu samoprezentaciju? <p>10 SAVJETA ZA USPJEŠNU AKCIJU</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odaberi problem 2. Istraži problem 3. Ispiši sve moguće načine rješavanja odabranog problema 4. Odaberi načine rješavanja problema. Budi kreativan. 5. Pronađi istomišljenike, suradnike, potporu 6. Suraduj s medijima i oglašavaj svoju akciju. Pridobij potporu javnosti. 7. Otkrij tko se ne slaže s tvojim prijedlogom. Razgovaraj i pokušaj razumjeti drugačija mišljenja. 8. Napravi plan akcije i razradi sve korake koje ćeš poduzeti 9. Ocjenjuj svoju akciju. Je li uspješna? Kako bi mogla biti uspješnija? 10. KRENI I NE ODUSTAJ! <p>POJMOVNIK</p> <p>AKTIVIZAM = spremnost na pokretanje i provođenje akcija s ciljem promjene</p> <p>PREZENTACIJA = predstaviti nekoga ili nešto</p> <p>SAMOPREZENTACIJA = predstaviti sebe</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Bilješke vođene tijekom provođenja aktivnosti, dojmovi, zaključci učenika

DIMENZIJA	Ljudsko-pravna dimenzija
------------------	--------------------------

TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Nasilje i rizična ponašanja
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	22. Biti nasilnik nije cool
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • navesti vrste sukoba i učinkovite načine upravljanja sukobima
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • ispravno reagira u osjetljivim situacijama što su okrivljavanje, uvreda, prijetnja; • pronaći rješenja za nesporazume i pozitivno transformira sukobe; • prepoznati rizične situacije po vlastitu sigurnost; • suprotstaviti se provokacijama i reagirati na društveno nepoželjno i rizično ponašanje
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • pokazati sklonost nenasilnom rješavanju sporova i sukoba među učenicima; • obrazložiti važnost pružanja pomoći učenicima koji su žrtve nasilja, ali i počiniteljima nasilja
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • istražiti najčešće oblike nasilnog ponašanja • analizirati rezultate istraživanja koja su provedena u školi republike hrvatske o rizičnim ponašanjima učenika • organizirati vršnjačku pomoć u razrednom odjelu
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • fizičko nasilje • verbalno nasilje • zašto se dijete počinje nasilno ponašati • kako prepoznati nasilnika • nasilnik i žrtva • moguća rješenja
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Izvešće o provedenim mjerama za smanjenje nasilja na razini razreda

DIMENZIJA	Ljudsko - pravna
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Upravljanje emocijama/sukobima
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	23. Možemo to riješiti bez sukoba
OBRAZOVNI ISHODI	Učenici će: <ul style="list-style-type: none"> • naučiti na koje sve načine može doći do sukoba • se upoznati s nekim načinima mirnog rješavanja sukoba • moći razumjeti važnost aktivnog slušanja našeg sugovornika • moći razumjeti važnost nenasilne komunikacije • imati prilike usvojiti neke primjere mirnog rješavanja sukoba • se upoznati s pojmom „medijacija“ te naučiti koja je uloga medijatora

STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • komunikacijske i prezentacijske vještine • vještine nenasilnog rješavanja sukoba • timski rad
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Tolerancija; razumijevanje; strpljenje; pokazuje sklonost nenasilnom rješavanju sukoba među učenicima; prepoznaje nepravdu; pokazuje solidarnost i pruža pomoć učenicima koji su žrtve nasilja među učenicima.
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Raspitaj se tko u tvojoj školi pomaže učenicima riješiti sukob. • Osmisli igrokaz s prijateljima iz razreda i odglumite mirno rješavanje sukoba, a svoje dojmove zabilježi na papir.
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod:</p> <p>Možda si se nekad posvađao s prijateljem iz razreda ili ti se dogodilo da netko o tebi ružno govori. Ako se nađeš u takvoj ili sličnoj situaciji i naučiš mirno riješiti sukob, ishod zasigurno završava pomirenjem.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Učenici imaju zadatak istražiti tko u njihovoj školi pomaže učenicima riješiti sukob. Nakon što učenici istraže, provoditeljica može povesti razgovor na temu medijatora (koja je uloga medijatora, približiti im pojam „medijator“ na način da to može biti i njihov učitelj, psiholog, pedagog, ravnatelj ...)</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Učenici imaju zadatak osmisliti igrokaz s prijateljima iz razreda i odglumiti mirno rješavanje sukoba. Učenici mogu raditi u paru ili u trojkama te osmisliti situaciju iz svog svakodnevnog života (npr. svađa s prijateljicom iz razreda) te uz prethodnu pripremu odglumiti mirno rješavanje sukoba. Svaki par učenika može pred razredom odglumiti igrokaz. Nakon što svi učenici odglume mirno rješavanje sukoba, provoditeljica može povesti razgovor s učenicima i pitati ih kako su se osjećali za vrijeme igrokaza, je li im bilo ugodno/neugodno, što misle zašto je važno sukob rješavati na miran način,...</p> <p>Nakon razgovora svoje dojmove trebaju učenici trebaju zabilježiti na papir u obliku crteža ili kratkog sastava.</p> <p>POJMOVNIK:</p> <p>Sukob — Aktivno slušanje — Medijacija — Medijator</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<p>Razgovor o ulozi medijatora.</p> <p>Zabilježeni dojmovi nakon igrokaza.</p>

DIMENZIJA	Gospodarska, Politička
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Antikorupcija
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	24. Korupcija-ne hvala
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti što je korupcija na primjeru prepisivanja tuđih domaćih zadaća i testova • navesti koruptivna ponašanja u zajednici prema informacijama iz medija
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • razviti vještine pisanog i usmenog izražavanja • analizirati informacije iz više izvora, uključujući Internet za informiranje i aktivno sudjelovanje u raspravama o rješavanju problema
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje privrženost načelu vladavine prava • podržati društvo utemeljeno na znanju i društvo bez korupcije
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • što učenici misle o korupciji-gledanje video uradaka www.facebook.com/zelimdrugacije/ • izrada antikorupcijskih pravila
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • debata- predstavljanje tuđeg rada kao svojeg nije dopušteno • što je korupcija- podatci s interneta • kazne za slučajeve varanja i prepisivanje tuđeg rada
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Analiza provedbe antikorupcijskih pravila

DIMENZIJA	Gospodarska
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Zaštita potrošača
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	25. Učenik potrošač
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • navesti koja prava ima kao potrošač i na koje se načine može zaštititi • opisati što je obavijest o proizvodu (deklaracija) i provjeriti podatke o proizvodu • usporediti i analizirati informacije o proizvodima • obrazložiti utjecaj potrošačkog društva na ukupno društvo i okruženje • pronaći u Zakonu o zaštiti potrošača
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • razviti vještine pisanog i usmenog izražavanja • planirati potrošnju • odgovorno i informirano odlučivati o kupovini
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti potrošačko znanje u ostvarivanju korištenja potrošačkih prava • aktivno promovirati potrošačka prava

	<ul style="list-style-type: none"> • predano štiti svoja prava i prava drugih
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Analizirati potrošačka prava • Igra uloga - Kupnja poklona za rođendan • pogledati jednu emisiju Potrošački kod • na internetu pronaći Zakon o zaštiti potrošača i analizirati članke zakona koje se odnose na obavijest o proizvodu (deklaraciju) http://www.zakon.hr/z/193/Zakon-o-za%C5%A1titi-potro%C5%A1a%C4%8Da • razgovarati s predstavnikom udruge za zaštitu potrošača
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Učenici će donijeti obavijesti s različitih proizvoda. • Analiziraju obavijesti i sortiraju ih u skupine ovisno o vrsti proizvoda. • U skupinama proučavaju jednu vrstu proizvoda. • Zašto je za potrošače važno znati pročitati i razumjeti obavijest o proizvodu.
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi pano povodom obilježavanja Svjetskog dana zaštite potrošača 15.3

DIMENZIJA	Gospodarska
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Poduzetništvo i proračun
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	26. Korak u budućnost
OBRAZOVNI ISHODI	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odrediti što je za njega novac, kako se stječe i planira štedljiva potrošnja (džeparac, obiteljski proračun, proračun učeničke zadruge, razredna štednja i sl.) • izraditi proračun troškova izleta • opisati i dokumentirati svoja iskustva poduzetnosti u školi i lokalnoj zajednici • objasniti zašto se jedino radom stvara novac
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • razviti vještine pisanog i usmenog izražavanja • analizirati informacije iz više izvora • razviti vještine provođenja individualnih i grupnih istraživanja • predložiti mjere štednje
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • pokazati sklonost racionalnom trošenju i upravljanju novcem • prihvatiti zajednička pravila, dogovore i rješenja te pokazati interes i odgovornost za ishod zajednički planiranih aktivnosti
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • izrada proračuna
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • rad u skupinama • što je novac, čemu služi i zašto nam je bitan • kako upravljamo novcem • što je poduzetništvo • poduzetničke osobine • izrada proračuna za školski izlet

EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Analiza proračuna
--	-------------------

DIMENZIJA	Ekološka
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Zaštita okoliša i održivi razvoj Prava i odgovornosti učenika u zaštiti okoliša Odgovorno upravljanje prirodnim, društvenim i kulturnim dobrima
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	27. Čuvam svoj planet
OBRAZOVNI ISHODI	Navodi prava i odgovornosti građana povezane sa zaštitom okoliša. Objašnjava ulogu čovjeka u zaštiti okoliša i osiguravanju održivog razvoja.
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Djelovanje, Predviđanje posljedica djelovanja, kritičko mišljenje. Koristi odgovarajuće postupke zaštite okoliša u obitelji, školi i lokalnoj zajednici
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Spremnost za preuzimanje odgovornosti za vlastite postupke, prirodu i okoliš Zainteresiranost za svijet oko sebe
AKTIVNOST UČENIKA	<p>AKTIVNOSTI</p> <p>„Veliko čišćenje planete Zemlje“</p> <p>Pokušaj se domisliti različitim i maštovitim načinima na koje možemo očistiti i spasiti planet Zemlju od zagađenja. Svoje ideje i rješenja zapiši ili nacrtaj na papiru formata A3.</p> <p>„Štedim - čuvam“</p> <p>Navedi što više načina uštede energenata u tvom domaćinstvu i/ili u školi.</p> <p>Istraži sam</p> <p>Istraži slučajeve zagađivanja ili ekoloških katastrofa.</p> <p>Prouči pojavu „otoka smeća“ u oceanima.</p> <p>Istraži posljedice korištenja plastičnih vrećica.</p> <p>Istraži posljedice prekomjernog izlova riba i krivolova.</p> <p>Istraži slučajeve prekomjerne sječe ili branja pojedinih biljnih vrsta.</p> <p>Prijedlog aktivnosti:</p> <p>Volonterske akcije, posjet ustanovi za zbrinjavanje otpada, divljih odlagališta, udruga za zaštitu okoliša.</p>

<p>OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI</p>	<p>Uvodni razgovor o zagađenju, određivanje pojma „zaštita okoliša“</p> <p>U davnoj ljudskoj povijesti utjecaj čovjeka na okoliš bio je vrlo malen. Različiti izumi i otkrića kroz tisućljeća povećavala su ljudima kontrolu nad okolišem ali i promjene okoliša i njegovo zagađenje. Broj stanovnika na Zemlji značajno se povećava (od cca 500 000 (polo milijarde) 1500. godine do cca 7 milijardi danas). Različite vrste goriva, kemikalija, plastike, trošenje i uništavanje prirodnih bogatstava vrlo štetno utječu na naš planet. Ljudi postaju svjesni ekoloških problema i opasnosti sve većeg zagađenja.</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Rad u malim skupinama na temu „Kada bih ja trebao očistiti planet Zemlju“. Zadatak svake skupine jest domisliti se različitim i maštovitim načinima na koje oni kao skupina mogu očistiti i spasiti planet Zemlju od zagađenja. Svoje ideje i rješenja zapisuju i/ili crtaju na hameru ili A3 papiru.</p> <p>Potreban materijal: drvene bojice, flomasteri, papir većeg formata (A3 ili hamer)</p> <p>Definiranje pojma „održivi razvoj“</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Učenici u parovima navode što više načina za uštedom energenata u njihovom domaćinstvu i/ili školi</p> <p>Aktivnost 3</p> <p>Na internetu istražiti slučajeve zagađivanja ili ekoloških katastrofa.</p> <p>Prijedlog aktivnosti:</p> <p>Volonterske akcije, posjet ustanovi za zbrinjavanje otpada, divljih odlagališta, udruga za zaštitu okoliša</p> <p>ZANIMLJIVOSTI:</p> <p>Svakog sata na Zemlji se posiječe 18.000 m² šuma.</p> <p>Kada bi sva voda na svijetu stala u jednu posudu od 3,7 litre, količina pitke vode bi stala u jednu ŽLICU.</p> <p>Četiri litre benzina dovoljno je da zagadi oko 2,8 milijuna litara vode.</p>
<p>EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI</p>	<p>Bilješke, fotografije</p>

DIMENZIJA	Ekološka
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Zbrinjavanje otpada
TEMA (LEKCIJA IZ PRIRUČNIKA)	28. Odvajaj, odlaži, od smeća Zemlju spasi
OBRAZOVNI ISHODI	Učenik može: <ul style="list-style-type: none"> • razlikovati otpad od smeća • navesti vrste otpada • opisati korištenje otpada kao sirovine
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	<ul style="list-style-type: none"> • razviti vještine pisanog i usmenog izražavanja • pokrenuti aktivnosti s ciljem očuvanja okoliša i djelovanja na svijest drugih • pokazati vještine izrade i predlaganja odgovarajućih javnih politika javnim tijelima te vještine praćenja i vrednovanja javnih politika područjima zbrinjavanja i gospodarenjem otpada • izrađuje različite predmete od otpadnog materijala i izrađuje različite predmete od otpadnog materijala i njihova recikliranja • sudjeluje u akcijama prikupljanja otpada kao sirovine
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • razviti odgovornosti za očuvanje okoliša • kritizirati mjere politike koje ne podržavaju očuvanje okoliša • odgovoran i kritičan stav prema otpadu i okolišu uz preuzimanje aktivnog sudjelovanja
AKTIVNOST UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> • razgovor s osobama iz lokalne zajednice koje su zadužene za zbrinjavanje smeća i otpada • analiza Pisma indijanskog poglavice http://povijest.net/pismo-govor-indijanskog-poglavice-seattlea/
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Učenici razgovaraju o svom/obiteljskom odnosu prema otpadu. • Radom u skupini prikazuju koje su sve mogućnosti odlaganja otpada i njegovog ponovnog korištenja. • Izrađuju plan djelovanja za akcije prikupljanja papira, plastičnih boca, baterija,... • Predlaganje mjere politike za problem zbrinjavanja otpada u domaćinstvu (Projekt građanin) • Izrada mini zelenog otoka u školi
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	Prezentacija rada

DIMENZIJA	Ekološka, ljudsko-pravna
TEMA (POVEZNICA S KURIKULUMOM)	Prava i odgovornosti učenika u zaštiti prirode
TEMA (LEKCIJA IZ	29. I VAU I MIJAU IMAJU SVOJA PRAVA

PRIRUČNIKA)	
OBRAZOVNI ISHODI	Objašnjava odgovornost za kućne ljubimce, njihovo pravo na primjerenu skrb
STEČENA GRAĐANSKA VJEŠTINA	Djelovanje, suosjećanje, predviđanje posljedica djelovanja
RAZVIJENA GRAĐANSKA VRIJEDNOST	Spremnost na preuzimanje odgovornosti i suosjećanje, privrženost očuvanju živih bića
AKTIVNOST UČENIKA	<p>AKTIVNOSTI</p> <p>Kada bih bio...</p> <p>Zamisli da se na jedan dan možeš pretvoriti u bilo kojeg kućnog ljubimca. Kako bi ti proteklo vrijeme? Što bi ti bilo potrebno? Odgovore na ova pitanja zapiši na papir.</p> <p>Kada bi barem...</p> <p>Što misliš, kako bi vlasnik mogao razveseliti tog kućnog ljubimca? Pokušaj dati najmanje tri odgovora na ovo pitanje.</p> <p>Razmisli o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrim i lošim stranama držanja kućnih ljubimaca - odgovornosti vlasnika - pravima i odgovornostima svih članova obitelji vlasnika -ukoliko imaš kućnog ljubimca podijeli svoja iskustva s prijateljima iz razreda <p>Prijedlog aktivnosti:</p> <p>Posjeti ili se pridruži akcijama udruga za zbrinjavanje kućnih ljubimaca</p> <p>Istraži načine na koje životinje pomažu oboljelima ili osobama s invaliditetom</p> <p>Sudjeluj ili uz pomoć odraslih pokreni volonterske aktivnosti usmjerene na pomoć kućnim ljubimcima</p> <p>Uz pomoć učitelja izradi letke na temu zaštite životinja</p> <p>S prijateljima iz razreda napravi galeriju fotografija vaših kućnih ljubimaca</p>
OPIS I STRUKTURA AKTIVNOSTI	<p>Uvod: razgovor s učenicima na temu kućnih ljubimaca (tko ima ili bi želio imati kućnog ljubimca, koje su njihove obveze spram kućnih ljubimaca, na koje obveze zaborave ili ih roditelji podsjetite...)</p> <p>Aktivnost 1</p> <p>Svaki učenik izabere koji bi kućni ljubimac želio biti i to zapiše na A4 papir.</p> <p>Zatim zamolimo učenike da zamisle da su taj kućni ljubimac i zapišu na</p>

	<p>papir 3 misli koje bi im kao mogle tijekom dana „pasti na pamet“. Čitamo rečenice i o njima razgovaramo. Voditelj osvještuje kod djece potrebe kućnih ljubimaca i otkriva stavove djece o kućnim ljubimcima.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Zamolimo učenike da napišu 3 načina na koji bi ih njihovi vlasnici mogli razveseliti. Čitamo rečenice i o njima razgovaramo.</p> <p>Razgovaramo o:</p> <ul style="list-style-type: none">• dobrim i lošim stranama držanja kućnih ljubimaca• odgovornosti vlasnika• pravima i odgovornostima <p>Prijedlog aktivnosti:</p> <p>Posjete ili pridruživanje akcijama Udruga za zbrinjavanje kućnih ljubimaca, veterinarskih stanica i sl.</p> <p>Aktivnije uključivanje u brigu o vlastitom kućnom ljubimcu</p> <p>Sudjelovati i/ili pokrenuti volonterske aktivnosti usmjerene na pomoć kućnim ljubimcima</p> <p>Izrada i dijeljenje letaka</p> <p>Pozivanje veterinara u razred da govori o kućnim ljubimcima i njihovim potrebama</p>
EVIDENCIJA O IZVRŠENOJ AKTIVNOSTI	<p>Bilješke učenika s radionice</p> <p>Letci s porukama vlasnicima kućnih ljubimaca</p> <p>Dokumentiranje suradnje s udrugama i institucijama</p>